

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 211/21
V Lucemburku dne 25. listopadu 2021

Rozsudek ve věci C-289/20
IB (Obvyklé bydliště manžela – Rozvod)

Soudní příslušnost k rozhodování o návrhu na rozvod: Soudní dvůr upřesnil smysl a dosah pojmu „obvyklé bydliště manžela“

Takový pojem znamená, že i když manžel žije střídavě ve dvou členských státech, může mít pouze jediné obvyklé bydliště

IB, francouzský státní příslušník, a FA, irská státní příslušnice, uzavřeli v roce 1994 v Irsku manželství. Měli tři děti, které jsou již zletilé. V roce 2018 podal IB návrh na rozvod u tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie). Vzhledem k tomu, že tento soud prohlásil, že není místně příslušný k tomu, aby rozhodl ve věci rozvodu, IB věc předložil cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie). Tento soud má posoudit příslušnost tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie) s ohledem na obvyklé bydliště IB v souladu s nařízením Brusel IIa¹. V tomto ohledu uvedený soud zejména uvedl, že celá řada okolností charakterizuje osobní a rodinnou vazbu IB s Irskem, kde žil od roku 1999 se svou manželkou a dětmi. Uvedený soud však rovněž uvedl, že IB již několik let každý týden odjížděl do Francie, kde zřídil centrum svých profesních zájmů. Tento soud tak má za to, že IB měl ve skutečnosti dvě bydliště, a sice jedno během týdne stanovené z profesních důvodů v Paříži a druhé po zbytek času u své manželky a svých dětí v Irsku.

V tomto kontextu se cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži) obrátil na Soudní dvůr za účelem určení soudů, které jsou příslušné k rozhodování o rozvodu IB a FA na základě čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa. Uvedený soud se Soudního dvora konkrétně táže, zda manžel, který žije střídavě ve dvou členských státech, může mít obvyklé bydliště v obou těchto členských státech, takže k rozhodování o rozvodu jsou příslušné soudy obou těchto členských států.

Soudní dvůr ve svém rozsudku upřesnil pojem „obvyklé bydliště manžela“ a rozhodl, že i když manžel žije střídavě ve dvou členských státech, může mít pouze jediné obvyklé bydliště ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa.

Závěry Soudního dvora

Vzhledem k tomu, že v nařízení Brusel IIa definice pojmu „obvyklé bydliště“ nebo výslovný odkaz na právo členských států v tomto ohledu uvedeny nejsou, Soudní dvůr uvedl, že tento pojem musí být vykládán autonomním a jednotným způsobem. Soudní dvůr zejména uvedl, že čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa, ani jiná ustanovení tohoto nařízení nepočítají s tím, že určitá osoba může mít současně několik obvyklých bydlišť nebo obvyklé bydliště na několika místech. Taková pluralita by mohla narušit konkrétně právní jistotu tím, že by se stalo obtížnějším předem určit soudy, které mohou rozhodnout o rozvodu, jakož i to, aby soud, který řízení zahájil, ověřoval svou vlastní příslušnost.

Dále měl Soudní dvůr, který vycházel ze své judikatury týkající se obvyklého bydliště dítěte², za to, že se pojem „obvyklé bydliště“ pro účely určení příslušnosti ve věcech zrušení manželského svazku v zásadě vyznačuje dvěma prvky, a to jednak vůlí dotyčné osoby mít na určeném místě

¹ Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243, dále jen „nařízení Brusel IIa“).

² Viz zejména rozsudek ze dne 28. června 2018, HR, C-512/17, [EU:C:2018:513](#).

obvyklé centrum svých zájmů a jednak přítomností na území dotyčného členského státu, která vykazuje dostatečný stupeň stability.

Je tak nezbytně třeba, aby manžel, který uplatňuje jakožto navrhovatel příslušnost soudů členského státu jeho obvyklého bydliště na základě v čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa, přemístil své obvyklé bydliště na území jiného členského státu, než je členský stát bývalého bydliště manželů. Je tedy třeba, aby projevili vůli zřídit obvyklé centrum svých zájmů v tomto jiném členském státě a prokázal, že jeho přítomnost v tomto členském státě vykazuje dostatečný stupeň stability.

V tomto kontextu Soudní dvůr zdůraznil zvláštní okolnosti týkající se určení obvyklého bydliště manžela. Pokud se manžel z důvodu manželské krize rozhodne usadit se v jiném členském státě, má tak nadále volnost si zachovat sociální a rodinné vazby v členském státě bývalého bydliště manželů. Kromě toho je prostředí dospělé osoby rozmanitější než prostředí dítěte a skládá se z širšího spektra činností a rozmanitých zájmů, přičemž nelze vyžadovat, aby se tyto zájmy soustředily na území jediného členského státu.

S ohledem na tyto úvahy Soudní dvůr dospěl k závěru, že manžel, ačkoli může mít současně několik bydlišť, může mít v daném okamžiku pouze jediné obvyklé bydliště ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa. Jestliže žije střídavě ve dvou členských státech, k rozhodování o návrhu na zrušení manželského svazku jsou tudíž příslušné pouze soudy členského státu, na jehož území se nachází toto obvyklé bydliště. Přísluší předkládajícímu soudu, aby na základě všech konkrétních skutkových okolností v každém jednotlivém případě ověřil, zda území členského státu, pod něž uvedený soud spadá, odpovídá ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa místu, kam IB přemístil své obvyklé bydliště.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499